

שולחן ערוך או"ח סימן שח

מגן אברהם סימן תקטו ס"ק ב

טז - ...כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה, אסור לטלטלה. הגה: וכן ספסל ארוך שנשמט א' מרגליה, כ"ש שתיים, דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבע"י, א"כ ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת. גם אסור להכניס הרגל לשם משום בנין. מז - יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז, ויש מתירים.

משנה ברורה סימן שח

[סח] אחת מירכותיה - והוא כעין רגלים והטעם דגזרינן שמא יתקע הרגל לשם בחזק לחברה וחייב משום מכה בפטיש או משום בנין לאיזה פוסקים וכ"ש אם נשמטו שתיים מירכותיה דאין לה עמידה כלל בודאי חיישין שמא יתקע לה הרגלים: (טט) וכן ספסל וכו' - הכל מטעם הנ"ל ודוקא בנשמט דאפשר לחברו וע"כ אסור אפילו בטלטול משום שמא אתי ליתקע אבל אם נשבר רגל אחד דלא שייך בו שמא יתקע אלא צריך לעשות רגל אחר ולזה לא חיישין ע"כ מותר בטלטול... גם אם נשמט אותו הרגל מכבר ואין כאן אותו הרגל כלל אלא הספסל הוא בלא רגל אין איסור לסמוך אותו על ספסל אחר דכאן לא שייך שמא יתקע:]

(עא) א"כ ישב וכו' - דכיון שישב עליה כך פ"א בלי רגל שוב לא יתקע: (קס) לטלטל וכו' - מפני שאסור ללבשו ומוקצה הוא ואפילו לצורך גופו ומקומו אסור: (קסא) ויש מתירין - שמ"מ מלבוש הוא ותורת כלי עליו והעיקר כסברא הראשונה...:

שולחן ערוך הרב או"ח סימן שח

ט - ובכלל מוקצה זה הוא כל מאכלות האסורות בהנאה שאינו יכול להאכילן אפילו לכלבים ואפילו אין איסורן אלא מדברי סופרים כגון סתם יינם וכיוצא בו ואפילו אין איסורן אלא בו ביום בלבד כגון טבל שיכול לתקנו במוצאי שבת ולאכלו אלא שבשבת אסור לתקנו מדברי סופרים כמו שיתבאר בס"י ש"ט וכן כל כיוצא בזה הוא מוקצה מחמת גופו ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו.

[פה - יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז של ישראל אפילו לצורך גופו ומקומו מפני שאינו ראוי לכלום לא להתלבש בו ולא להציעו תחתיו... ויש מתירים לצורך גופו או מקומו מפני שמכל מקום יש תורת כלי עליו אלא שמלאכתו לאיסור והעיקר כסברא הראשונה מפני שאין תורת כלי מועיל אלא לכלי שמלאכתו לאיסור בשבת בלבד אבל בחול מלאכתו להיתר שאף אם בשבת אינו ראוי כלל לשום תשיש מותר לטלטלו הואיל ויש עליו תורת כלי דהיינו שראוי הוא למלאכתו בחול...]

רמב"ם שבת כה"ט

פירות שאסור לאכלן כגון פירות שאינם מעושרין אפילו הן חייבין במעשר מדבריהם או מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו או תרומה טמאה או מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכתן אסור לטלטלן, אבל הדמאי הואיל וראוי לעניים וכן מעשר שני והקדש שפדאן אף על פי שלא נתן החומש מותר לטלטלן.

משנה ברורה סימן רסא

(ד) את הודאי - ... שהרי חלת חו"ל יכול לאכול בלא הפרשת חלה ולשייר מעט עד אחר שבת ולהפריש מן המשורר [ולכן כשחל שבת בע"פ ולא הפריש חלה מהמצה בע"ש מבעוד יום מותר להפריש אף בע"ש בין השמשות דא"א לאכול ולשייר חתיכה מכל מצה...]:

שולחן ערוך או"ח סימן שכב

ג - פירות שנשרו מן האילן בשבת, אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד.

משנה ברורה סימן שכב ס"ק ז

(ז) אסורין - משום שמא יעלה ויתלוש וגם משום מוקצה דכיון דאיתקציא מדעתיה בין השמשות דהיה אז מחובר איתקציא לכולי יומא:

ב (מחה"ש) לטלטלן אסור - דלא חזי לאכילה וכמוקצה דמי דכיון דאסורין באכילה מחמת איסור היום אסורין בטלטול (הרי"ף והרא"ש) [וביש"ש חולק ע"ז והאריך וכו' דטעם איסור טלטול משום שהוא מוקצה ולכן מליל שני ואילך מותר בטלטול אף על פי שאסור באכילה עכ"ל וכל ראיותיו אין מוכרחות...]

שבת קטז:

אמר רבי נחמיה: מפני מה אמרו, כתבי הקדש אין קורין בהן - כדי שיאמרו: בכתבי הקדש אין קורין, וכל שכן בשטרי הדיוטות.

רש"י שבת קטז:

שטר הדיוטות - כגון של חשבונות, או איגרות השלחות למצא חפץ.

תוספות שבת קטז:

וכ"ש בשטרי הדיוטות - פירש בקונטרס איגרות ותימה דנהגו העולם לקרות בכתב ואיגרות השלוחים ממקום למקום ולטלטלן ודאי שרי דהא ראויין לצור ע"פ צלוחית ונראה לר"י דלא קרי שטרי הדיוטות אלא שטרי חובות וכיוצא בהן אבל איגרות שרי דפעמים שיש בהן פקוח נפש ואפי' יודע שאין בו פקוח נפש מתיר ר"ת דלא הוי שטרי הדיוטות כיון שאין צריך למה שכתוב בה לפי שידוע מה שבאיגרות ואם אינו יודע שמא יש בו צורך גדול או פקוח נפש ושרי... וכן פי' רש"י לקמן גבי גזירה שלא יקרא בשטרי הדיוטות דבשטרי מקח וממכר קאמר... ומיהו אותן מלחמות הכתובין בלע"ז נראה לרבינו יהודה דאסור לעיין בהן דלא גרע מהא דתניא בפ' שואל (לקמן קמט.) כתב שתחת הצורה והדיוקנאות אסור לקרות בהן בשבת ואפי' בחול לא ידע ר"י מי התיר דהו"ל כמושב לצי"ם.

שולחן ערוך או"ח סימן שז

יג - שטרי הדיוטות, דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואגרות של שאלת שלום, אסור לקרותם; ואפי' לעיין בהם בלא קריאה, אסור. טז - מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק, כגון ספר עמנואל, וכן ספרי מלחמות, אסור לקרות בהם בשבת; ואף בחול אסור משום מושב לצי"ם (תהילים א, א), ועובר משום אל תפנו אל האלילים (ויקרא יט, ד) לא תפנו אל מדעתכם; ובדברי חשק, איכא תו משום מגרה יצר הרע; ומי שחיברן ומי שהעתיקן, וא"צ לומר המדפיסן, מחטיאים את הרבים. הגה: ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשיחת חולין וספורי מלחמות, היינו דוקא אם כתובים בלשון לע"ז, אבל בלשון הקודש, שרי. יז - אסור ללמוד בשבת ויו"ט, זולת בד"ת; ואפילו בספרי חכמות אסור; ויש מי שמתיר, וע"פ סברתו מותר להביט באצטרלו"ב בשבת.

משנה ברורה סימן שז

(נא) שטרי חובות וחשבונות - י"א משום ממצוא חפץ וי"א משום שמא ימחוק;

(נב) שאלת שלום - משום דמיחלף בשטרי הדיוטות;

(נז) בשבת - גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות;

(סב) לקרות בשיחת חולין וכו' - ובדברי חשק שהוא מגרה יצה"ר לכו"ע אסור אפילו בלה"ק וכל שאסור לקרותו אסור אפילו לטלטלו;

(גג) אבל בלשון הקודש וכו' - דהלשון בעצמו יש בו קדושה ולומד ממנו ד"ת ולפ"ז גם אגרת שלום הכתובה בלה"ק שרי לקרות דיש ללמוד מתוכו הלשון וגם כתוב בו כמה פסוקים של תורה אך שטרי חובות וחשבונות גם להרמ"א אסור אפילו בלה"ק... ולענין קריאת צייטונג"ן בשבת אף שבתשובת שבות יעקב מקיל בזה הרבה אחרונים אסורין מפני שיש בהם ידיעה מעיני משא ומתן;

(דד) שרי - אבל האגודה והט"ז והב"ח ועוד הרבה אחרונים חולקין ע"ז ואסורין וכן הוא ג"כ דעת הגר"א ולפ"ז גם באגרת שלום אין נ"מ בין לישן לעז ובין לשה"ק;

(הה) ויש מי שמתיר - וכן נוהגין להקל וכתב בא"ר דירא שמים ראוי להחמיר בזה כי הרמב"ם והר"ן אוסרים:

(לד) במתנה וכו' - ואף על גב דאסור ליתן מתנה בשבת כמ"ש בסי' ש"ו
הכא שרי משום צורך שבת:
(לה) ויחזור וישאלנו - ומ"מ לאחר השבת צריך להטבילו כיון דלבסוף
יהיה נשקע הכלי תחת ידו הוא כשלו כ"כ הט"ז והביא ראייה לזה ומ"מ
יטבילנו בלי ברכה או יטביל כלי אחר עמו ויברך על שניהם:

תוספות יום טוב מסכת שבת כבד:

מהלך בהן ואין חושש - כתב הר"ב שמא יחשדו אותו שכבסן ... ומיהו
אכתי קשה מאי שנא ממשנה דלקמן דלא יביא בידו האלונית שנסתפג
בי' משום שמא יסחוט ה"נ ניחוש שמא יסחוט.... וצריכין אנו לחלק ולומר
שלא רצו חז"ל להצריכו להסיר בגדיו מעליו משום חששא דשמא
יסחוט כי גדול כבוד הבריות ואפילו בגד אחד מבגדיו אל ישנה מפני כן
משא"כ באלונית דלקמן שאינן לשום מלבוש אלא מביאם בידו גזרו בהן
שלא יביאם שמא יסחוט:

מה - מי שנשרו כליו במים, הולך בהם ואינו חושש שמא יבא לידי
סחיטה. ולא ישטחם לנגבם, מפני מראית העין, שלא יחשדוהו שכבסן
בשבת. ואפילו בחדרי חדרים, שאין שם רואים, אסור. ולא אסרו אלא
לשטחן בשבת, אבל אם שטח מע"ש כלים המכובסים, אינו חייב לסלקן
בשבת.

מו - בגדים השרוים במים, אסור לנגבם סמוך לאש. הגה: ואסור לטלטלם
שמא יבא לידי סחיטה, והוא שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק חבית).

ואסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק וליפול במים, שמא ישרו כליו
ויבא לידי סחיטה.

מז - לא ישטח אדם את כליו בשבת, אפילו מן הזיעה.

מח - מסתפג אדם באלונית (פי' בגד שמסתפגין בו לאחר שרוחצין)
ומביאה בידו, ולא חיישינן שמא יבא לסחוט. ולא יסור לבלנים שהם
חשודים על הסחיטה.

משנה ברורה סימן שא

(קסא) במים - בין ע"י מי הגשמים או שנפל בנהר ונתלחחו כליו:
(קסב) הולך בהם וכו' - שלא אסרו על האדם הבגדים שלובש אותן
ואפילו אם נשרו כליו לבד הוא לובשן מתחלה ומהלך בהם ומסתבר
דהיינו דוקא אם אין לו בגדים אחרים:

משנה ברורה סימן שיג

(מא) אסור וכו' - גזרה שמא יתקע ביתדות ומסמרים דהוי גמר מלאכה
וחייב משום מכה בפטיש וי"א דכיון שעושה בזה כלי גמור חייב משום
בונה...:

(נב) יש מי שמחמיר - ואפילו בטלטול אסור לדידהו והכל מטעם גזירה
דלמא אתי להניח הרגל בתוכו ולתקוע וכן סתם הרמ"א לעיל בסימן ש"ח
סט"ז בהג"ה כהיש מי שמחמיר...:

תשובות מאת הגאון ר' משה פיינשטיין, בסוף "טלטולי שבת"

(כה) שאלה: ספרי מסחר (הנקראים קטלוגים) שיש בהם תמונות ומחירים
של חפצים וכלים שונים למשל קטלוג חברת סירס האם הם מוקצה?
תשובה: ספרים אלו הו"ל מוקצה כיון דמיוחדים למסחר. ושאלתיו האיך
הדין באותן שמשמשים בו לשיבת קטנים. והשיב לי אם משתמשים בו
בחול ודרכם להשתמש בזה לא הוי מוקצה.

(כז) שאלה: אותם אשר קוראים בספרי חשק כל ימי השבוע, ואינם יודעים
את איסור קריאת ספרים אלו, האם ספרים אלו שלהם הו"ל מוקצה?
תשובה: אע"פ שאסור לקרות ספרים אלו, מ"מ בבית אשר קוראים בו לא
הו"ל מוקצה. דכללו של דבר, כל דבר שאסור מחמת איסור מלאכה הו"ל
מוקצה, אכן דבר שאסור בטלטול לא מחמת איסור מלאכה, אסור
בטלטול רק אם נוהג בו איסור. ולכן מי שנוהג כדן וכהלכה ספרים אלו
שלו הו"ל מוקצה.

(כח) שאלה: האם מותר לטלטל עיתון (צייטינג) ובפרט עיתונים המיוחדים
למסחר? תשובה: היות דאין עיתונים עומדים לשימוש לצור ע"פ צלוחיתו
כי אין דרכנו בכך, לכן בביתם של אותם שאין קוראים עיתונים אלו בשבת
הו"ל מוקצה. ונכון הוא שלא לקרות בשבת בעיתונים המיוחדים למסחר,
אכן אלו שאין יודעים את האיסור וקוראים בהם בשבת אין לאסור עיתונים
שלהם מחמת מוקצה.

תשובות מאת הגרש"ז אויערבך, בסוף "טלטולי שבת"

(ט) שאלה: מה דינו לטלטל ספרי מסחר הנק' "קטלוג" עם תמונות של
חפצים או כלים המיועד למסחר ומ"מ יש אנשים המעיינים בהם רק לשם
תענוג והנאה ואין בדעתם לקנות מהחפצים הנמכרים בו? תשובה: קטלוג
רוב תשמישו לאיסור ולא שרי אלא לצורך גופו ומקומו, ותענוג והנאה
חשיב כצורך גופו.

שולחן ערוך או"ח סימן שכג

ז - מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה, ויש אוסרים. וירא שמים יצא
את כולם ויתן הכלי לא"י במתנה ויחזור וישאלנו ממנו, ואין צריך טבילה.
הגה: ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים, ימלאנו מים מן המקוה ועלתה
לו טבילה.